

На самом почетку, упознаћемо те са неколико основних појмова и правила, према којима треба да се понашаш када си ван школе или куће.

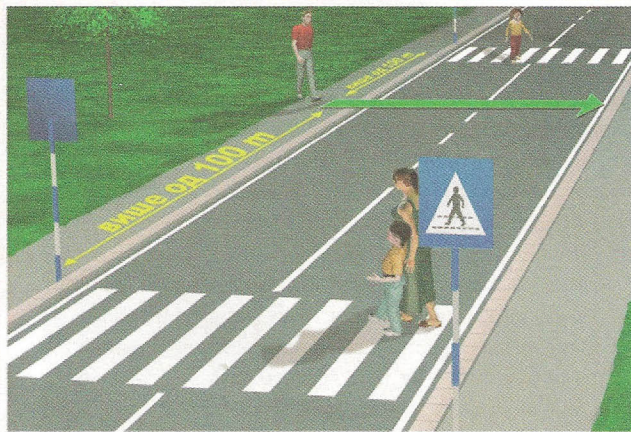
Пут, по којем се крећу аутомобили, мотори, аутобуси, трактори, бицикли... назива се **коловоз** (број 1 на слици).

Сви они крећу се у оба правца, у десно и у лево, а део коловоза који служи за кретање само у једном правцу назива се **коловозна трака** (број 2). **Саобраћајна трака** је обележени уздужни део коловозне траке намењен за саобраћај једне колоне возила (број 3).

Пешаци (број 5) се крећу поред пута, простором који је за то предвиђен и на којем су они безбедни. То се зове **тротоар** (број 4).

Коловоз најсигурније можеш да пређеш на посебно обележеним местима - **пешачки прелаз** или “зебра”, који ћеш препознати по широким белим линијама (број 6).

Кад возиш бицикл, обавезно у пратњи родитеља или неке друге старије особе, крећеш се уз десну ивицу коловоза (број 7).

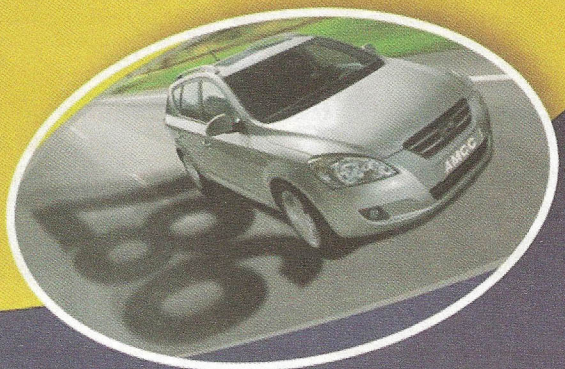
2. Једно од важних правила, које морате научити и придржавати га се, је да се **коловоз прелази на пешачком прелазу**. Коловоз се наравно може прелазити и ван обележеног пешачког прелаза, ако је најближи пешачки прелаз од пешака удаљен више од 100м. Коловоз се прелази десном страном пешачког прелаза.

3. Описаћемо вам један поступак исправног и безбедног преласка коловоза:

- а) Када доносиш одлуку да пређеш коловоз, пре него што ступиш на коловоз, мораш обавезно да се зауставиш на тротоару.
- б) Погледом у леву страну види да ли наилазе возила, на којој су удаљености и којом брзином се крећу или су се зауставила.
- в) Затим, погледом у десну страну, провери да ли наилазе возила, на којој су удаљености и којом брзином се крећу или су се зауставила.
- г) Затим поново погледај у леву страну и на исти начин осмотри саобраћајну ситуацију.
- д) Када се увериш да возила не наилазе, да су на великој удаљености, а не крећу се брзо или да су се зауставила, опочни прелазак коловоза опрезно и без претрчавања уз стално осматрање у леву и десну страну
- ђ) Када стигнеш близу половине коловоза, поново погледај у десну страну, и ако у близини нема возила или су се зауставила, доврши прелазење коловоза, уз стално осматрање.

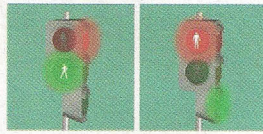
VAŠA
VERNA
SENKA

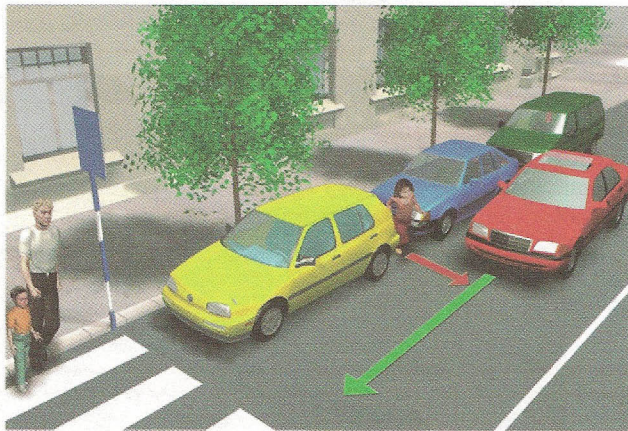
Када саобраћајни полицајац телом заузима положај као на слици, прелазак коловоза је дозвољен пешаку са бр. 2, а забрањен пешаку са бр. 1. И када се на семафору за пешаке упали зелено светло, пре започињања преласка коловоза мора се осматрнути ситуација погледом улево и удесно.

4. Раскрснице су места где се укрштају или спајају два или више путева или улица. Ко, како и када има предност, било да су у питању возила или пешаци, регулисано је знацима које даје саобраћајни полицајац, светлосним саобраћајним знацима (семафорима), саобраћајним знацима или правилима саобраћаја.

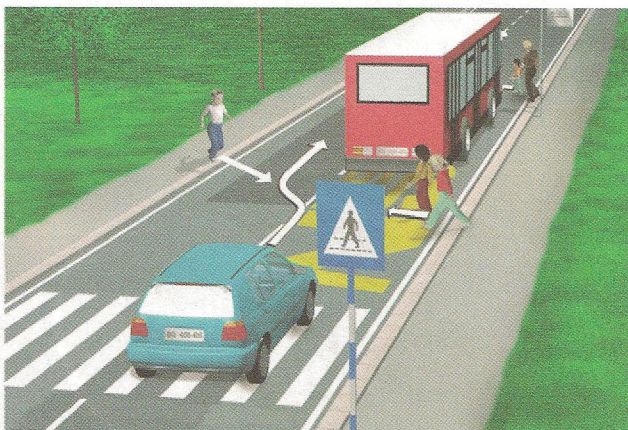
Када на раскрсници постоје семафори, за пешаке је важно да им је прелазак дозвољен, само када је упалено зелено светло на семафору за пешаке.

Када је упалено црвено светло, на семафору за пешаке прелазак коловоза пешацима није дозвољен.

5. Једна од веома опасних радњи, које деца често чине, је започињање преласка коловоза између паркираних аутомобила, контејнера или других објеката који се налазе на коловозу, и ако се у близини налази обележен пешачки прелаз, где коловоз могу прећи безбедно. Ово је једна од најопаснијих ситуација, због тога што возачи моторних возила не очекују да деца коловоз прелазе на оваквим местима, као и због тога што су деца релативно ниског раста, па их од паркираних возила, возачи не могу да уоче. Када се дете, између паркираних возила, изненада појави на коловозу испред возила, возач нема довољно времена за реаговање и незгода је готово увек неизбежна. Зато је потребно прећи коловоз на најближем пешачком прелазу.

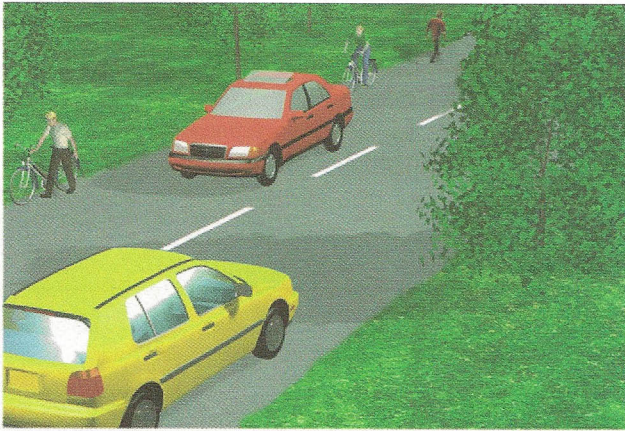
6. У опасне ситуације, у којима често страдају деца, спадају и улазак и излазак из аутобуса заустављеног на стајалишту. Приликом уласка у аутобус, често страдају пешаци који се налазе са супротне стране

тротоара од оне на којој је стајалиште, јер трчећи да им аутобус не "побегне", са смањеном опрезношћу, журно прелазе коловоз и долазе у ситуацију да их удари возило које обилази аутобус или возило које наилази са њихове леве стране.

Приликом изласка из аутобуса, у случају да је потребно прећи коловоз, треба потражити најближи пешачки прелаз, а ако је он удаљен више од 100 метара, коловоз прећи на начин како је то описано у ситуацији број 3 на првој страни и то **тек када се аутобус удаљи са стајалишта**. Најопасније је по изласку из аутобуса започињати прелазак коловоза испред или иза заустављеног аутобуса. Пешак је тада неуочљив за возаче возила који обилазе аутобус или долазе у сусрет и појављује се изненада на месту где га возачи не очекују.

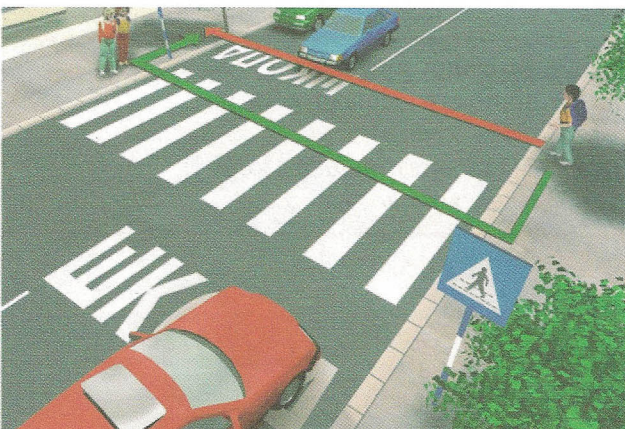

7. Када поред коловоза не постоји тротоар, пешачка стаза или друга површина намењена за безбедно кретање пешака, на путу ван насељеног места, пешаци морају да се крећу уз леву ивицу коловоза у правцу свог кретања. На тај начин, возила која се крећу траком којом и пешак, долазе пешаку у сусрет, па он евентуалну изненадну, небезбедну ситуацију на коловозу може благовремено да уочи и склони се у леву страну. Када би се кретао уз десну ивицу коловоза у правцу свог кретања, возила би му долазила иза леђа и не би могао благовремено да уочи евентуалну, изненадну небезбедну ситуацију. Бициклисти и лица која гурају бицикл, мотоцикл, колица и сл. морају да се крећу десном страном коловоза, у правцу свог кретања. Уколико се пут уз који не постоји тротоар, пешачка стаза или погодна површина за кретање пешака налази у насељу, онда пешаци морају да се крећу уз десну ивицу коловоза у правцу свог кретања.

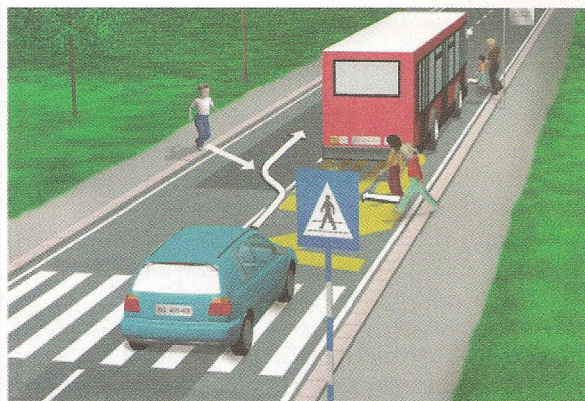
8. Деца никада не треба да се играју непосредно поред коловоза којим се крећу возила јер занесени жаром игре несмотрено потрче на коловоз и возачи немају времена да реагују и зауставе возило. Осим за лоптом не сме се трчати ни за кућним љубимцем који се отргне и побегне на коловоз, као ни изненада претрчавати коловоз да би се састали са другом или другарицом које угледаш на другој страни коловоза.

9. На слици је приказан ученик, који у жељи да што пре дође до двојице другова које је угледао на супротном тротоару, прелази коловоз ван пешачког прелаза, без обзира што се пешачки прелаз налази у близини. То је потпуно погрешно и небезбедно. Ученик коловоз мора прећи на пешачком прелазу, као што је описано у ситуацији број 3 на првој страни.

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

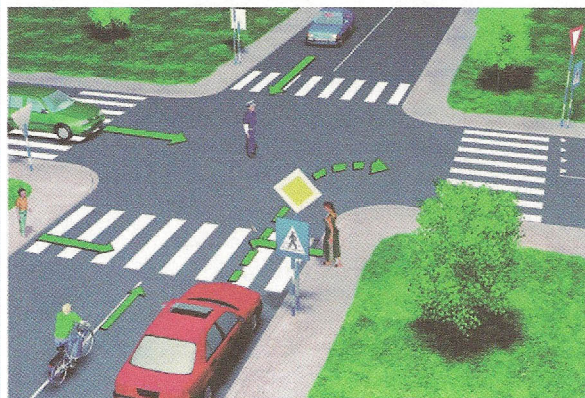
1. У ситуацији на слици, пешак, који жели да дође до аутобуског стајалишта, започео је прелазак коловоза најкраћим путем, прелазећи коловоз, иза аутобуса заустављеног на стајалишту:
- а) правилно..... 3
- б) неправилно.....

2. Док аутобус стоји на стајалишту, путници који су изашли из аутобуса прелазе на другу страну коловоза испред и иза аутобуса, што је:
- а) правилно..... 2
- б) неправилно.....

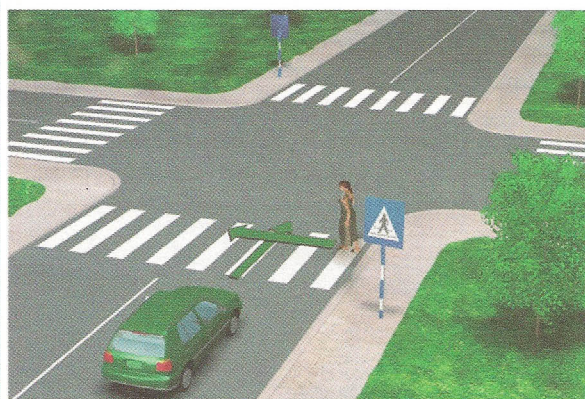
3. На путу ван насеља, правилно се креће пешак:
- а) обележен бројем 4..... 2
- б) обележен бројем 2.....

4. У ситуацији на слици, бициклиста означен бр. 1 вози бицикл:
- а) прописно..... 3
- б) непрописно.....

5. У ситуацији на слици, кроз раскрсницу могу да прођу:
- а) плави и црвени путнички аутомобили и бицикл..... 3
- б) зелени путнички аутомобил и пешаци.....

6. У ситуацији на слици, бициклиста се креће:
- а) прописно..... 2
- б) непрописно.....

7. Пре него што ступи на пешачки прелаз, пешак:
- а) је дужан да обрати пажњу на брзину и удаљеност возила која се приближавају..... 3
- б) није дужан да обрати пажњу на удаљеност и брзину возила која се приближавају јер има првенство пролаза.....

8. У ситуацији на слици путнички аутомобил:
- а) је дужан да пропусти пешака који је започео прелазак коловоза..... 2
- б) није дужан да пропусти пешака који је започео прелазак коловоза.....

(Име и презиме)

(разред, одељење)